

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla a dr. Tóka Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** a dr. Baumgartner Erzsébet pártfogó ügyvéd által képviselt **I.r.** és a Hadarics-Garamvölgyi Ügyvédi Iroda által képviselt **II.r. alperesekkel** szemben hiteltartozás és járulékai megfizetése iránt indított perében a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2008.január 15. napján kelt P.21.088/2004/55. sorszám alatti ítéletével szemben az I.r. alperes 56., 57. és a II.r. alperes 57.67.,69. szám alatt előterjesztett fellebbezéseai folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett részét részben megváltoztatja, és az I.r. alperest terhelő marasztalási összeget 79.742,79 (Hetvenkilencezer-hétszáznegyvenkettő egész hetvenkilenc század) Euro tőkére, valamint annak a 2003. november 5. napjától a kifizetés napjáig járó 11,5 %-os mértékű késedelmi kamatára leszállítja.

Az I.r.-II.r. alperesek a **helység 1-i** ... helyrajzi számú ingatlanból 79.742,79 (Hetvenkilencezer-hétszáznegyvenkettő egész hetvenkilenc század) Euro tőke és fenti mértékű késedelmi kamata, míg a **helység 1-i** ... helyrajzi számú ingatlanból 58.351,2 (Ötvennyolcezer-háromszázötvenegy egész kettő tized) Euro tőke és fenti mértékű késedelmi kamata erejéig tartoznak túlni a felperes kielégítési jogának gyakorlását.

Az ítéltábla nem érinti az elsőfokú ítélet I.r. alperesi pártfogó ügyvéd javára megállapított pártfogó ügyvédi díjra vonatkozó rendelkezést, míg a felperes részére fizetendő elsőfokú perköltségre vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 916.150 (Kilencszáztizenhatezer-egyszázötven) Ft, míg az I.r.-II.r. alperest, hogy egyetemlegesen 1.559.930 (Egymillió-ötszázötvenkilencezer-kilencszázharminc) Ft első- és másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. alperes pártfogó ügyvédjének 200.000 (Kettőszázezer) Ft első- és másodfokú pártfogó ügyvédi díjat.

Kötelezi a felperest, hogy a Magyar Államnak - az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására - fizessen meg 126.000 (Egyszázhuszonhatezer) Ft le nem rótt fellebbezési illetéket, míg ezen túlmenően a le nem rótt fellebbezési illetéket a magyar állam viseli.

Az I.r. alperes pártfogó ügyvédje másodfokú eljárásban felmerült pártfogó ügyvédi díját 10.800 (Tízezer-nyolcszáz) Ft + Áfa, azaz 13.500 (Tizenháromezer-ötszáz) Ft-ban állapítja meg, egyben megkeresi a Győri Ítéltábla Gazdasági Hivatalát, hogy a pártfogó ügyvéd díját az ellátmányból utalja ki.

A II.r. alperes másodfokú eljárásban felmerült pártfogó ügyvédi díjából a felperes % -ot, míg az I.r.-II.r. alperes 93 % -ot köteles viselni.

7

Kötelezi az ítéltábla a felperest, hogy fizessen a Magyar Államnak - a Győri Ítéltábla Gazdasági Hivatal külön felhívására - 1.360 (Egyezer-háromszázhatvan) Ft állam által előlegezett szakértői díjat, míg ezen túl az állam által előlegezett szakértői díjat a magyar állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A felperes jogelődje (a továbbiakban: a felperes) mint hitelező, valamint az I.r. alperes - mint személyes adós - és a II.r. alperes - mint dologi adós - között 1998. július 30.-án hitelszerződés jött létre 1.500.000. osztrák schilling (ATS) nyújtására 2004. július 1. napjáig terjedő 23 negyedévi futamidőre, 6,75%-os, változó - az osztrák fix kamatozású értékpapírok másodlagos piaci összesített hozamához, valamint a VIBOR-hoz kötött - ügyleti kamatot, 1%-os mértékű rendelkezésre bocsátási jutalékot, 5%-os túllépési jutalékot és 13,75%-os késedelmi kamatot kikötve. (a továbbiakban: 60. számú hitelszerződés) Az induló negyedéves törlesztőrészlet összegét 79.010,68 ATS-ben határozták meg, azzal, hogy annak összege a mindenkorai kamatlábváltozásokkal módosulhat. A kölcsön biztosítására az alperesek jelzálogjogot engedtek - 1.500.000. ATS és járulékai erejéig - a **helység 2-i ...** hrsz-ú ingatlan $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{4}$ arányú tulajdoni illetőségére, az I.r. alperes tulajdonát képező **helység 3-i ...** hrsz-ú ingatlanra, valamint az alperesek egyenlő arányú közös tulajdonát képező **helység 1-i ...**, hrsz-ú ingatlanra. A szerződésben kikötötték, hogy (12. pont) az adós befizetéseiből a bank először az esedékes költségeket, kiadásokat, díjakat, jutalékokat, kamatokat, késedelmi kamatokat, majd ezt követően a tárgyi hiteltartozás tőkerészét számolja el. A szerződés bármely feltételének be nem tartása esetén (13. pont) a felperes jogosult volt a hitelszerződés azonnali hatályú felmondására és a kamatokkal, költségekkel megnövelt hiteltartozás esedékessé tételére. A szerződésből eredő viták elintézésére kikötötték az osztrák jogot; azokra az esetekre, amelyeknél az nem alkalmazható - szubszidiáriusan - a magyar jogot. A folyósított hiteltőkéből az I.r. alperes be kívánta fejezni a **helység 3-i ...** hrsz-ú ingatlanon felépítendő panziót, éttermet és cukrászdát.

2001. február 22. napján ugyanazon felek között ismételt hitelszerződés jött létre (a továbbiakban: 61. számú hitelszerződés) 250.000. ATS hiteltőke nyújtására, évi 7,75%-os -

elsődlegesen a fix kamatozású osztrák értékpapírok másodlagos piaci összesített hozamához, kiegészítőleg pedig az EURIBOR-hoz kötött, - változó ügyleti kamatot, évi 1%-os rendelkezésre bocsátási jutalékot, 5%-os túllépési jutalékot és évi 5%-os késedelmi kamatot kikötve. Ennél a szerződésnél a futamidőt a 2007. január 1. napjáig terjedő 22 negyedévben határozták meg, a negyedévi - induló - törlesztőrészletet 9.473,55 ATS-ben, melynek mértéke szintén a mindenkori kamatlábváltozáshoz igazított volt. A hitel visszafizetésének biztosítékaul a felek jelzálogjogot kötöttek ki 250.000. ATS és járulékai erejéig az I.r. alperes tulajdonát képező **helység 3-i** ... hrsz-ú, valamint az alperesek egyenlő arányú tulajdonát képező **helység 1-i** ... hrsz-ú ingatlanra. A 61. számú hitelszerződésben a 60. számú hitelszerződéssel azonosan szabályozták a bank azonnali hatályú felmondási jogát.

2001. szeptember 5. napján tűz ütött ki az I.r. alperes **helység 3-i** ingatlanon felépített panziójában és a létesítmény teljesen leégett. Az I.r. alperessel szerződött vagyonbiztosító, az "A" Rt. a biztosítási kártérítés kifizetését megtagadta. Az I.r. alperes biztosítóval szemben előterjesztett keresetét a bíróság jogerős ítéletével (Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.174/2005/3.) elutasította, határozata indokolásában megállapítva, hogy az I.r. alperes által bejelentett biztosítási esemény bekövetkezte nem tekinthető bizonyítottnak.

A felperes 2001. október 1. napján 79.920,48 ATS - már esedékessé vált - hátralékos törlesztőrészletet tőkésített. 2003. november 5. napján a felperes mindkét hitelszerződést felmondta, az I.r. alperes törlesztőrészlet fizetési kötelezettségének elmulasztása miatt. A felmondáskor a 60. szerződés után lejárt és tőkésített - tőkehátralékból, tőkemaradványból, ügyleti- és késedelmi kamathátralékból, költségből álló - hitelkövetelés **58.351,2** euró, míg a 61. számú szerződés után **22.297,91** euró volt.

A felperes módosított keresetében az I.r. alperes személyes adóst kérte kötelezni 80.649,11 euró, valamint annak a 2003. november 5. napjától a kifizetés napjáig járó évi 11%-os mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Ezentúl kérte kötelezni az I-II.r. alperes dologi adóst annak türéseire, hogy a felperes az I.r. alperessel megkötött hitelszerződésekből eredő követelését az alperesek $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ arányú közös tulajdonát képező **helység 1-i** ..., .. hrsz-ú ingatlanokból kielégítse.

A felperes kereseti érvelése szerint az Osztrák Polgári Törvénykönyv (OPtk.) 1333.§-a alapján számíthat fel az I.r. alperes késedelme esetén törvényes kamatot. Az adós késedelme esetén a bank jogosult az ügyleti kamaton felül késedelmi kamatot is követelni. A 2000. október 1. napján végrehajtott tőkésítést a törlesztőrészletekkel már késedelembe eső alperesek kérték a felperes alkalmazottjától, "**B**"-tól. A tőkésítés következménye az volt, hogy a hátralékos, lejárt törlesztőrészletek után késedelmi kamatot nem, csak ügyleti kamatot kellett fizetni.

Az alperesek *ellenkérelmükben* a kereset elutasítását kérték. A felperesi hiteltőke-követelés összegét nem, csupán az ügyleti- és késedelmi kamatkövetelést vitatták, mivel annak mértéke nem tisztázott. A személyes adós I.r. alperes állította, hogy a felperessel megállapodott: a **helység 3-i** ingatlanon létesített vendéglátóegységből termelt jövedelméből fizeti a hiteltörlesztést, mely azzal a következménnyel jár, hogy az ingatlant érintő tüzeset

utáni időre nem jogszerű a felperes késedelmi kamat iránti igénye. Érvelésük szerint a felperesnek a perbeli követelésével a biztosítóval szemben kellene fordulnia, mivel a vagyonbiztosítási szerződésben a felperest kedvezményezettként tüntették fel.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott *ítéletével* kötelezte az I.r. alperest 80.649,11 euró, valamint annak a 2003. november 5. napjától a kifizetés napjáig járó évi 11,5%-os mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Egyben kötelezte az alpereseket, hogy tőrjék, a felperes 80,649,11 euró és járulékal erejéig a **helység 1-i** ... hrsz-ú ingatlanból; míg 71.995,77 euró, valamint annak a 2003. november 5. napjától a kifizetés napjáig járó évi 11%-os mértékű késedelmi kamata erejéig a **helység 1-i** ... hrsz-ú ingatlanból végrehajtás útján kielégítést keressen.

Az elsőfokú bíróság határozata indokolásában az I.r. alperes 2003. november 5. napján lejárt hiteltartozása összegét - a kiegészített igazságügyi könyvszakértői vélemény alapján - 80.649,11 euróban határozta meg, kiemelve, hogy az alperesek a tartozás tőkeösszegét nem vitatták, míg késedelmi kamat a felperesnek az OPTk.1333.§. (1) bekezdése alapján jár. Az elsőfokú bíróság elvetette az alperesek ellenkérelmében foglalt valamennyi védekezést. Így azt, hogy a **helység 3-i** ingatlant érintő tüzeset olyan vis maiorra jelentene, amely kihat az alperesek fizetési kötelezettségére. Rámutatott, hogy ilyen vis maiorra vonatkozó rendelkezést az osztrák jog nem ismer, másrészt a biztosítóval szemben indított perben hozott jogerős ítélet szerint a tüzeset keletkezésének körülményei nem tisztázhatóak. Alaptalannak ítélte azt az alperesi álláspontot is, hogy az alperesek a hiteltörlesztést csupán az üzemeltetni kívánt vállalkozás jövedelméből voltak kötelesek teljesíteni, mivel ezt nem támasztotta alá egyik hitelszerződés, valamint az elsőfokú eljárás során kihallgatott **"B"** tanú vallomása sem. A felperes nem érvényesíthette perbeli követelését az I.r. alperes vagyonbiztosítójával szemben, mivel az I.r. alperes által újonnan megkötött biztosítási szerződésben a felperes kedvezményezettként nem volt feltüntetve. A dologi adósok ingatlanaiból kielégítés tőrése iránti keresetre az osztrák jog helyett a magyar jogot (Ptk.251.§. (1) bekezdés, 255.§. (1) bekezdés) tartotta alkalmazhatónak, és ez alapján kötelezte az alpereseket a **helység 1-i** ... hrsz-ú ingatlannal való helytállásra. A kiegészített igazságügyi könyvszakértői vélemény alapján a 60. számú szerződés folytán fennálló I.r. alperesi tartozás összegét 71.995,77 euróban állapította meg, így az 1134/4 hrsz-ú ingatlannal való helytállás terjedelmét ezen összeg és késedelmi kamataiban állapította meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperesek terjesztettek elő *fellebbezést*. Az I.r. alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatása és a kereset elutasítása iránt. Fellebbezése indokolásában fenntartotta az elsőfokú eljárásban kifejtett azon álláspontját, hogy a felperesnek valójában a vagyonbiztosítóval szemben kellene érvényesítenie perbeli igényét. Kifejtette, hogy a második biztosítási szerződés megkötésekor az I.r. alperes kérte a biztosító alkalmazottjától a felperes kedvezményezetti feltüntetését, melyre ennek ellenére nem került sor. Azzal is érvelt, hogy a hitelszerződés megkötésekor a felek kifejezetten rendelkeztek arról, hogy a törlesztőrészletek megfizetésére az I.r. alperes milyen bevételéből kerül sor, az I.r. alperesnek a bank részére megtérülési kimutatást is kellett készítenie. Az ingatlan megsemmisülése ezért olyan vis maior, melyhez képest a felperes a kamatköveteléseit jogalap nélkül érvényesíti.

A II.r. alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását; míg másodlagosan az elsőfokú bíróság ítélete hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Fellebbezése indokolása szerint az elsőfokú bíróság - a kereseti kérelemtől eltérően - nem csupán 80.649,11 euró, hanem ezen túl 71.995,77 euró és járulécai erejéig is, megalapozatlanul kötelezte az alpereseket a kielégítés türéseire. Az ítélet tárgyi tévedést is tartalmaz, mert szentgotthárdi és nem **helység 3-i** ... hrsz-ú ingatlanra tartalmaz ténymegállapítást. Vitatta a felperes követelésének összegét is. A 2000. október 1. napján végrehajtott tőkésítéssel kapcsolatban azt, hogy a tőkésítés után a felperes ne számolt volna fel változatlanul - az ügyleti kamat mellett - késedelmi kamatot is. Ezért, valamint azért, mert a nagyobb összegű - tőkésített - tőketartozást követően a felperes nagyobb összegű járulékot számíthatott fel, a kiegészítő szakvélemény téves atekintetben, hogy a tőkésítéssel az alperesek kerültek kedvezőbb helyzetbe. A 2002. szeptember 27. napján kifizetett 40.848,35 euró elszámolását azért vitatta, mert ezt az összeget a felperes már a tőkésített hátralékból vonta le, így a befizetés nem csökkenthette olyan mértékben a fennálló tőketartozást, mintha az a tőkésítés nélküli hiteltőke összegéből került volna levonásra. Sérelmesnek tartotta azt is, hogy Ausztria euróra való átállásakor (2002. január 1. napján) - a schilling összeg euróra való átváltásán túl - nem került módosításra a hitelszerződés, így annak kamatlábakra vonatkozó rendelkezései. A könyvszakértő által meghatározott késedelmi kamatmértékeket azért kifogásolta, mert - szemben a 61. számú szerződés kifejezett rendelkezésével - nem 5%-os, hanem 13,75%-tól 11,5%-ig terjedő késedelmi kamattal számol.

A kereset összegét azért is vitatta, mert 2003. november 1. napján a felperes a követelését ismételten betőkésítette és azután ismételten késedelmi kamatot követel. A kamatok mértékét az alperesi ellenkérelem ellenére az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, így nem állapítható meg, hogy a felperes miért követel keresetében 11,5%-os mértékű késedelmi kamatot. A felmondott hitelnél pedig már sem ügyleti kamatot, sem rendelkezésre bocsátási jutalékot, sem pedig túllépési jutalékot nem lehet követelni.

A felperes *fellebbezési ellenkérelmében* az elsőfokú bíróság ítélete helybenhagyását kérte. Kifejtett érvei szerint az OPtk.1333.§-a nem tiltja, hogy a hitelkövetelés után - késedelem esetén - ügyleti- és késedelmi kamat is felszámításra kerüljön. A 2000. október 1-ei tőkésítés a kiegészítő szakvélemény szerint az alpereseknek állt érdekében. A tőkésítést követően a tőkésített követelésrészt már csak ügyleti kamat terhelte, késedelmi kamat nem. A tőkésítés azt jelentette, hogy a tőkésített követelésrészből ismételten le nem járt törlesztőrészlet lett. Ugyanakkor az alperes a tőkésítés után ismételten késedelembe esett, ezért a már tőkésített rész után - a késedelemről - ismételten járt a késedelmi kamat. A hitelszerződések 10., illetve 12. pontja rendelkezést tartalmaz az adós által befizetett összegek elszámolási sorrendjére, eszerint kellett a felperesnek elszámolnia a **helység 3-i** ingatlan értékesítéséből befolyt összeget is. A schilling követelés euróra átváltásának árfolyamát uniós rendelet határozta meg, mellyel a kamatfizetési kötelezettség mértéke nem változott. Késedelem esetén a bank az ügyleti kamaton és rendelkezésre bocsátási jutalékon túl számíthat fel késedelmi kamatot, az ügyleti kamat mértéke pedig a hitelszerződésben meghatározott indikátorhoz kötött.

A fellebbezési eljárás során még kifejtette, hogy a 61. számú szerződésben meghatározott késedelmi kamatláb mértéke az ügyleti kamatláb + a rendelkezésre bocsátási jutalék + a késedelmi kamat együttes mértéke. Ezt a kamatmértéket viszont csak a hitel lejárttá tétele után fizeti az ügyfél. Elismerte a II.r. alperes fellebbezését annyiban, hogy a **helység 1-i** ... hrsz-ú ingatlan után csak 58.351,2 euró követelése áll fenn.

Az ítélet tábla a másodfokú eljárásban a tényállás helyesbítése érdekében az elsőfokú bíróság által kirendelt igazságügyi könyvszakértőt szakvéleménye kiegészítésére hívta fel, ennek alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette. A kiegészített szakvélemény szerint a 61. számú hitelszerződés után a felperes nem 1517,82 Euro lejárt késedelmi kamatot, hanem csak 611,5 Euro késedelmi kamatot követelhet.

A kiegészített tényállás alapján a fellebbezések kisebb mértékben - a 61. számú hitelszerződés után követelhető lejárt késedelmi kamat összege egy részében és a **helység 1-i**hrsz-ú ingatlant terhelő kielégítési kötelezettség mértéke tekintetében - alaposak, míg ezt meghaladóan alaptalanok.

Az ítélet tábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon ténymegállapításával, hogy a felperesnek a hitelkövetelése és járulékai iránti igényével nem kell az I.r. alperes volt vagyoni biztosítójához, az "A" Zrt-hez fordulnia; részben azért, mert a bíróságok jogerős ítélete szerint a biztosított **helység 3-i** ingatlanra bejelentett tűzeset nem volt biztosítási esemény, részint pedig azért, mert az I.r. alperes által utóbb kötött biztosítási szerződésben a felperes kedvezményezettként nem volt feltüntetve.

Egyetértett az elsőfokú bíróság azon értékelésével is az ítélet tábla, hogy a **helység 3-i** ingatlan megsemmisülése nem minősül olyan vis majornak, amelyre figyelemmel - jogszabály, avagy a felek közötti hitelszerződés szerint - az I.r. alperes mentesülne a hiteltőke és járulékai visszafizetése alól. Így az elsőfokú ítélet ezen két megállapítását az I.r. alperes fellebbezése alaptalanul kifogásolta.

A II.r. alperes fellebbezésében helyesen mutatott rá, hogy a 60. számú hitelszerződés fedezetül szolgáló **helység 1-i**hrsz-ú ingatlanból az I-II.r. alperes nem 71.995,77 Euro és járulékai erejéig köteles túrni a felperes kielégítési jogának gyakorlását, hanem csupán 58.351,2 Euro és járulékai erejéig. Az elsőfokú bíróság ezzel ellentétes ténymegállapítása és ítéleti rendelkezése a 2007. augusztus 15. napján érkezett, 49.sorszám alatti kiegészítő szakértői vélemény félreértésén alapul. Ez a szakértői vélemény csak az alperesek kérésére, a felperes által 2000.október 1. napján végrehajtott tőkésítés - hátralékos hiteltőkére és járulékaira gyakorolt - hatását vizsgálta, nem pedig a 60. számú hitelszerződés alapján a felperesnek járó hitelkövetelés összegét. Ez utóbbi a 2007. február 21. napján érkezett 38. számú könyvszakértői vélemény szerint 2003. november 5. napján valójában 58.351,2 Euro volt.

A szakértői vélemény elsőfokú kiegészítése során - az említettek szerint - az elsőfokú bíróság vizsgálta az I.r. alperes 79.920,48 ATS összegű hátraléka 2000. október 1.-i

tőkésítése teljes hiteltartozásra gyakorolt hatását. A könyvszakértő aggálytalan számításaiban levezette, hogy a tőkésítés a személyes - és dologi adós alpereseknek volt kedvező, mivel a betőkésített hátralék után az I.r. alperesnek - aktuálisan, újabb késedelembe esésig - nem kellett késedelmi kamatot teljesítenie. A tőkésítés nélkül az I.r. alperest 1.340,8 Euroval nagyobb összegű fizetési kötelezettség terhelte volna.

Alapítvánnyal sérelmezte a II.r. alperes a jogorvoslati kérelmében a **helység 3-i** ingatlan értékesítéséből származó, 2002. szeptember 27. napján a felperesnek befizetett 40.848,35 Euro elszámolását. (38. számú szakvélemény 4/3.pont) A befizetett összeg elszámolására a 60. számú szerződés 12. pontjának, míg a 61.számú szerződés 10. pontjának az a rendelkezése az irányadó, hogy abból először az esedékes költségeket, a kiadásokat, díjakat, jutalékokat, kamatokat, késedelmi kamatokat, majd ezt követően a tárgyi hiteltartozás tőkerészét kell elszámolni. Így nem kerülhet sor az alperesek által kívánt olyan módszerű elszámolásra, hogy a befizetett összegből - a költségek és a késedelmi kamatok érintetlenül hagyása mellett - a tőketartozást csökkenti a felperes.

A felek közötti szerződések megkötésekor még nem volt ismeretes Ausztria Euro-övezethez csatlakozásának időpontja, ezért a szerződések nem is tartalmaztak erre az esetre szóló rendelkezést. A fellebbezési eljárás során az alperesek nem vitatták a fellebbezési ellenkérelem azon előadását, hogy a perbeli szerződéseknél az adósi tartozások osztrák shilling-ről euróra átváltása a 2866/1998.EK.rendelet szabálya szerint történt. A megszűnt fizetőeszközben kikötött tartozást a felperes átkonvertálta az újabb fizetőeszközben fennálló tartozásra. Szerződési kikötés hiányában pedig a felperesnek nem volt arra vonatkozó kötelezettsége, hogy az átváltással együtt a kikötött ügyleti- illetve késedelmi kamat mértékeket is megváltoztassa.

Nem alapos a II.r. alperesi fellebbezés azon érvelése, hogy a felperest ne illette volna meg a felmondáskor az újabb betőkésítés jogosultsága. A 60. szerződés 13. pontja, illetve a 61. szerződés 11. pontja ugyanis kifejezetten lehetővé teszi a kamatok és költségek felmondáskori tőkésítését.

A II.r. alperes fellebbezése annyiban helyesen vitatta a felperes által a futamidő alatt felszámított ügyleti kamatok mértékét, hogy a két hitelszerződés szövegéből a kamatmértékek nem voltak egyértelműen levezethetőek. A 60. és 61. számú hitelszerződés az ügyleti kamatlábakat két lépcsőben szabályozta. Az *első lépcsőben* mindkét szerződés azonosan az ügyleti kamatlábat a fix kamatozású osztrák értékpapírok másodlagos piaci összesített hozamához kötötte, melyet az osztrák "C" Bank havi statisztikai jelentésében tesz közzé. Ehhez a kamatmértékhez a bank hozzáadhatott 2 % haszonrészt, „marzsot”. Az így meghatározott kamatlábat - *második lépcsőben* - a 60. szerződés esetében hat havi VIBOR-hoz, míg a 61. számú szerződés esetében hat havi EURIBOR-hoz kötötték. A felperes részletező kimutatását (Pf.18.szám) a kirendelt igazságügyi könyvszakértő a fellebbezési eljárás során ellenőrizte (Pf.14., 22., 27. szám alatti kiegészítő szakvélemények) és a közölt ügyleti kamat mértékeket helytállónak találta.

Az ítéltábla a II.r. alperes fellebbezése alapján további részletes szakértői bizonyítást folytatott le a felperes által közölt késedelmi kamat mértékek és - a futamidő alatt késedelmesen teljesített törlesztő részletek után - felszámított késedelmi kamat összegek tekintetében is.

A 60. számú hitelszerződés szerint az adós késedelem esetén fix összegű, évi 13,75 %-os mértékű késedelmi kamatot volt köteles megfizetni, azonban a bank a szerződés szerint jogosult volt a késedelmi kamatláb mértékének megváltoztatására. Az igazságügyi könyvszakértő elsőfokú eljárás során előterjesztett 38. sorszám alatti szakvéleménye 1. számú mellékletéből kitűnően a felperes élt is a késedelmi kamat változtatásának jogával, a kamatláb 12,75 % - 13,75 % - 11,5 % között változott. A felperes felmondásakor ez utóbbi kamatláb volt az irányadó. A felperes vitássá nem vált előadása szerint a 60. szerződés említett késedelmi kamatlába magában foglalta a hitelszerződés felmondását követően szintén fizetendő ügyleti kamatot, tehát azt a felperes nem számolta fel külön az aktuális késedelmi kamatláb mellett.

Az alperesek fellebbezésükben azonban nem a 60., hanem a 61. számú szerződésben felszámított késedelmi kamat mértékét vitatták. Sérelmezték egyrészt azt, hogy az igazságügyi könyvszakértő elsőfokú eljárásban beszerzett szakvéleménye (38.szám 2. melléklet) alapján a felperes a futamidő alatt késedelmes törlesztő részletek után az ügyleti kamattal és a rendelkezésre bocsátási jutalékkal növelt mértékű, 13,75 % - 11,5 % közötti késedelmi kamatláb alapján számított fel késedelmi kamatot. Kifogásolták másrészt azt is, hogy a bank a felmondást követően nem csupán a - futamidő kezdetén - 5 %-os mértékű késedelmi kamatot, hanem ügyleti kamatot is felszámít a felmondáskor betőkésített teljes adósi tartozás után. A könyvszakértői vélemény fellebbezési eljárás során történt többszöri kiegészítését (Pf.22.,27., 29.szám alattiak) követően az igazságügyi könyvszakértő a 61. számú hitelszerződés futamidő alatt késedelmesen fizetett törlesztő részletei után a szerződésben kikötött késedelmi kamatlábbal számította ki a futamidő alatti késedelmi kamat mértékét. Ez az összeg az elsőfokú eljárásban számított 1.517,82 Eurotól eltérően 611,5 Euro volt. Ezért az elsőfokú eljárásban kimunkált teljes (a 60., 61. számú szerződés után fennálló) 80.649,11 Euro adósi tartozás 906,32 Euroval, 79.742,79 Eurora csökkentendő.

A felek hitelszerződéseikben alapvetően az osztrák anyagi jog alkalmazását kötötték ki, azzal, hogy „amennyiben a dolog természetéből kifolyólag nem lehet az osztrák jogot alkalmazni, akkor a magyar jog a szubszidiárius.”

A hitelszerződés felmondását, azaz lejárttá tételét követően az adós által fizetendő kamat típusának és mértékének meghatározása rendszerint a felek szerződésére tartozó kérdés. Az eljárás során a felperes által hivatkozott osztrák anyagi jog - az OPTK.1333.§.(1) bekezdése, valamint az 532/1993. számú „a bankról” szóló törvény rendelkezései - nem térnek ki a késedelem esetén az adós által fizetendő kamat nemére és mértékére.

A 61. szerződés ügyleti - és késedelmi kamatra, valamint rendelkezésre bocsátási jutalékra vonatkozó szabályai Ptk.207.§.(1) bekezdése szerinti értelmezésével nem vonható le arra vonatkozó következtetés, hogy a felperes az adósi szerződésszegés miatti felmondás esetén a

kikötött késedelmi kamaton kívül már ne kívánt volna ügyleti kamatot felszámítani a lejárttá tett teljes tartozás után. Mint ahogy arra a kirendelt igazságügyi könyvszakértő tárgyalási személyes meghallgatása során (Pf.37.tjk.) rámutatott : „jó üzlet” lenne az adós számára, ha a felmondás után már nem kellene ügyleti kamatot, csupán késedelmi kamatot fizetnie. Ezzel a hiteltőke használatának ellenértéke megfizetése elől mentesülne.

Másfelől: a felek jogviszonyára a 61. szerződés 20. pontja alapján kiegészítőleg alkalmazandó, a szerződéskötéskor (2001. február 22.) hatályos Ptk.301.§.(2) bekezdése szerint a kötelezett késedelembe esése esetén a késedelembe esés időpontjától - ha jogszabály kivételt nem tesz, vagy a felek másként nem állapodnak meg - az ügyleti kamatnak az évi költségvetési törvényben meghatározott mértékű kamattal növelt összegét köteles megfizetni. A 61. szerződés megkötésekor hatályban volt a pénzforgalomról és a bankhitelről szóló 39/1984.(XI.5.) Mt. rendelet (a továbbiakban: Mt.rendelet) 12.§-a is, amely szerint az esedékességkor vissza nem fizetett kölcsön után az adós a szerződésben kikötött kamaton felül az esedékességkor további évi 6 % késedelmi kamatot köteles fizetni.

Ezért a felperes - mind a szerződés értelmezése, mind pedig a kiegészítőleg alkalmazandó magyar jog alapján - a 61. számú szerződés felmondással lejárttá tett 21.391,59 Euro követelése után az ügyleti kamatnak a késedelmi kamatlábbal növelt összegét számíthatta fel késedelmi kamatként, azaz: a kikötött - változó - 5 %-os késedelmi kamatláb mellett változatlanul igényelhetett ügyleti kamatot (így: BH 1996/378., BH 1997/594.). Jelen esetben a 61. számú szerződés után a felmondást követően a bank által felszámított késedelmi kamat mértéke nem érte el az Mt.rendelet 12.§-ában meghatározott kamatmértéket, ez azonban annak jogszerűségét nem érintette.

Ezekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú ítélet fellebbezett részét a Pp.253.§.(2) bekezdés alapján részben megváltoztatta és a személyes adós I.r. alperest terhelő marasztalási összeget 79.742,79 Euro tőkére, valamint annak a 2003. november 5. napjától a kifizetés napjáig járó évi 11,5 %-os mértékű késedelmi kamatára leszállította.

Az alperesek a **helység 1-i**hrsz-ú ingatlanból a Ptk.251.§.(1) - (2) bekezdése alapján 79.742,79 Euro tőke, valamint késedelmi kamatai, míg a **helység 1-i** ... hrsz-ú ingatlanból 58.351,2 Euro tőke és járulékai erejéig tartoznak túrni a felperest megillető jelzálogjog alapján a kielégítési jog gyakorlását.

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása folytán az ítéletábra - az I.r. alperesi párfogó ügyvéd javára megállapított ügyvédi munkadíjra vonatkozó rendelkezés kivételével az elsőfokú ítélet felperes részére fizetendő elsőfokú perköltségre vonatkozó rendelkezéseit mellőzte.

A felperes keresete kétirányú volt; részben az I.r. alperes személyes adóssal szemben 80.649,11 Euro és járulékai *kötelmi követelést*, részben az I-II.r. alperes dologi adóssal szemben 80.649,11 Euro és járulékai, valamint 58.351,2 Euro és járulékai *követelés biztosítására* (Pp.24.§.(2) bekezdés f./ pont) terjesztett elő keresetet. Ezért a per tárgyának értéke ezek együttes összegében, 219.649,42 Euroban határozható meg. Ebből a perértékből

a felperes 93 %-os arányban lett pernyertes. Így az ítélet tábla a felperest megillető 1.856.000,- forint elsőfokú perköltséget 1.726.080,- forintra szállította le. Ebből az elsőfokú perköltségből a személyes adós I.r. alperes a vele szemben előterjesztett kötelmi kereset arányában annak 37 %-át, 638.650,- forintot köteles viselni. A fennmaradó 1.087.430,- forintot - a dologi jogi kereset arányában - az ebben a keresetrészben egységes pertárs I-II.r. alperes egyetemlegesen köteles viselni. (Pp.82.§.(1) bekezdés)

Az I.r. alperes pártfogó ügyvédjét az elsőfokú bíróság, míg a II.r. alperes pártfogó ügyvédjét a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat rendelte ki. Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása folytán a Pp.78.§.(1) bekezdése, valamint a 7/2002.(III.30.) IM. rendelet (a továbbiakban: R.I.) 5.§.(5) bekezdése alapján az alperesi 7 %-os másodfokú pernyeréssel arányban a felperes köteles viselni az I.r. alperes pártfogó ügyvédje díját. Ennek összegét - 15.457 Euro perérték után - az ítélet tábla az áfával növelt 150.000,- forintban határozta meg.

A fellebbezési eljárásban az alperesek a külön-külön benyújtott fellebbezésükön személyes költségmentességük folytán a fellebbezési illetéket nem rótták le. A kétszer számítandó, így 1.800.000,- forint fellebbezési illetékből a felperes pervesztessége arányában (7 %) a Pp.78.§.(1) bekezdése, 81.§.(1) bekezdése és az Itv.59.§.(1) bekezdése alapján 126.000,- forintot köteles megfizetni az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására, míg az ezen túlmenően le nem rótt fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

A bíróság által kirendelt I.r. alperesi pártfogó ügyvéd díját az alperesi szempontból pervesztes keresetrész után a R.I.5.§.(1) - (2) bekezdése alapján kellett meghatározni, míg az I.r. alperes szempontjából pernyertes 7 %-os keresetrész után a R.I. 5.§ (3), (5) bekezdése, illetve a 32/2003.(VIII.22.) IM.rendelet (a továbbiakban: R.II.) 3.§.(2) - (5) bekezdései alapján. A pervesztes részre eső I.r. alperesi pártfogó ügyvédi díjat az áfával növelt 10.800,- forintban (együtt: 13.500,- forint) határozta meg az ítélet tábla a másodfokú eljárásban, melynek kiutalása érdekében megkereste az Ítélet tábla Gazdasági Hivatalát. A felperes által viselni köteles I.r. alperesi pártfogó ügyvédi díjat a másodfokú eljárásban az ítélet tábla a R.II.3.§.(2), (5)- (6) bekezdései alapján az áfával növelt 50.000,- forintban határozta meg. Így a felperes az I.r. alperes pártfogó ügyvédjének 200.000,- forint első- és másodfokú pártfogó ügyvédi díjat köteles megfizetni.

Az ítélet tábla a felperes jogi képviselőjével felmerülő ügyvédi munkadíjat a másodfokú eljárásban a R.II.3.§.(2), (5)-(6) bekezdései alapján az áfával növelt 750.000,- forintban határozta meg, melynek 37 %-át - a fent már kifejtettek miatt - az I.r. alperes (277.500,- forint) egyedül; míg 472.500,- forintot az I. és II.r. alperes egyetemlegesen köteles megfizetni a felperesnek.

Így az I.r. alperes egyedül 916.150,- forint első- és másodfokú perköltséget; míg az I-II.r. alperes egyetemlegesen 1.559.930,- forint első- és másodfokú perköltséget köteles a felperesnek megfizetni.

A másodfokú eljárásban lefolytatott szakértői bizonyítás során 19.400,- forint állam által előlegezett szakértői díj merült fel; melyből a felperes pervesztessége arányában 1.360,-

forintot köteles megfizetni a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13.§.(2) bekezdése alapján az Ítéltábla Gazdasági Hivatala külön felhívására, az ezen túli állam által előlegezett szakértői díjat az állam viseli.

A II.r. alperes jogi segítségnyújtó szolgálat által kirendelt párfogó ügyvédje díjából a felperes 7 %-ot, míg az alperesek 93 %-ot kötelesek viselni, melyet az ítéltábla a Pp.87.§.(2) bekezdése alapján állapított meg.

Győr, 2010. évi június hó 16. napján

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Ferenczy Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Bajnok István sk. bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: